

הַחֲתוּל שֶׁחָשֵׁב כִּי כָּלֵב הוּא, וְהַכָּלֵב שֶׁחָשֵׁב כִּי חֲתוּל הוּא

הָיָה הָיָה אֵיכָר עֲנִי, יָאן סְקִיפָה שְׁמוֹ. מִתְגֹּרֵר הִיָּה עִם
אֲשֶׁתּוֹ וּשְׁלוֹשׁ בְּנוֹתָיו בְּבִקְתָּהּ מִכּוֹסָה קֶשׁ הַמְרוּחֶקֶת
מֵהַכֹּפֶר, וּבִבְקָתָהּ חֹדֵר אֶחָד. בְּפָנִים עֲמָדוֹ מִיטָה, סִפְסֵל
וְתִנּוֹר, אֲבָל מִרְאָה לֹא הִיָּתָה בִּבְקָתָהּ. מִרְאָה הִיא חֶפֶץ
שֶׁל מוֹתָרוֹת בְּבֵית אֵיכָר עֲנִי. וּבֵאֵמֶת, לְמָה דְרוּשָׁה מִרְאָה
לְאֵיכָר? הֲרִי אֵין הָאֵיכָרִים סְקִרְנִים לְרֹאוֹת אֶת צוּרָתָם.

לְאֵיכָר זֶה הָיוּ כָּלֵב וְחֲתוּל בְּפָנִים הַבְּקָתָהּ. שֵׁם הַכָּלֵב
בּוֹרֶק וְשֵׁם הַחֲתוּל קוֹט. שְׁנֵיהֶם נוֹלְדוּ בִּשְׁבוּעָה אֶחָד.
גַּם אִם דֵּל מְזוֹנֵם שֶׁל הָאֵיכָר וּבְנֵי מִשְׁפַּחְתּוֹ,
לֹא רָעִבוּ אֲצֵלֶם הַכָּלֵב וְהַחֲתוּל.

מִכִּיּוֹן שֶׁהַכָּלֵב מַעֲוֹלֵם לֹא רָאָה כָּלֵב
אַחֵר וְהַחֲתוּל מַעֲוֹלֵם לֹא רָאָה
חֲתוּל אַחֵר, חָשַׁב הַכָּלֵב שֶׁהוּא
חֲתוּל, וְהַחֲתוּל חָשַׁב שֶׁהוּא כָּלֵב.
אֲמָנָם הֵם לֹא הָיוּ דּוֹמִים כָּלֵל.
הַכָּלֵב נִבַּח וְהַחֲתוּל יִלֵּל. הַכָּלֵב
רָדַף אַחֲרֵי אֲרֻנְבוֹת, וְהַחֲתוּל
אַרְבַּ לַעֲכָבְרִים. אֵךְ לֹא כָּל

היצורים חייבים להיות דומים זה לזה. גם בנות האיכר אינן דומות זו לזו. בורק וקוט חיו בשלום, אכלו מצלחת אחת וניסו לחקות זה את זה. כשנבח בורק ניסה גם קוט לנבוח, וכשיילל קוט ניסה גם בורק ליילל מיאו. לפעמים היה קוט החתול רודף אחרי ארנבת, ובורק הכלב השתדל לצוד עכבר.

הרוכלים הקונים גריסים, עופות, ביצים ודבש מן האיכרים, מעולם לא ביקרו בבקתתו של יאן סקיבה. הם ידעו כי יאן עני כל-כך, אין לו מה למכור ואין הוא יכול לקנות מהם דבר. אבל יום אחד נקלע לשם רוכל במקרה. כשנכנס פנימה והתחיל לפרוש את סחורתו, הוקסמו אשתו של סקיבה ובנותיו מכל הקישוטים. הרוכל שלף מן השק חרוזים צהובים, פנינים מלאכותיות, עגילי פח, טבעות, סיכות, מטפחות צבעוניות ומיני סִדְקִית. אבל בעיקר קסמה לנשים מֶרָאָה במסגרת עץ.

שאלו הנשים את הרוכל למחיר המראה, והוא אמר: "חצי מטבע זהב", והרי זה ממון רב אצל איכר עני. כעבור רגע קל הציעה מֶרִיאָנָה, אשת האיכר, הצעה לרוכל. היא תשלם לו חמישה גרושים בחודש תמורת המראה. היסס הרוכל רגע. המראה תפסה מקום רב בשק שלו ותמיד נשקפה לה הסכנה להישבר. על כן הסכים, לקח מידי מריאנה תשלום ראשון של חמישה גרושים והשאיר את המראה בביתם. הוא היה מרבה

לבקר בסביבה וידע, כי בני משפחת סקיבה אנשים ישרים הם. לאט-לאט יגבה את החוב וגם ירוויח קצת.

המראה הטילה מהומה בבקתה. עד אז ראו את עצמן מריאנה והבנות לעתים רחוקות. לפני שבאה המראה לביתן, היו רואות את דמותן בחבית המים שעמדה ליד הפתח. עתה ראו את עצמן בבירור והתחילו לגלות פגמים בפניהן, פגמים שלא הבחינו בהם קודם לכן. מריאנה גילתה כי שן קדמית אחת חסרה בפיה, ונראה היה לה שדבר זה מכער אותה. בת אחת גילתה שאפה סולד יותר מדי ורחב יותר מדי. השנייה גילתה כי סנטרה צר יותר מדי וארוך יותר מדי. השלישית גילתה שפניה מלאות נמשים. גם יאן סקיבה הציץ במראה ולא שבע נחת משפתיו העבות ומשיניו שבלטו כשיני תיש. ביום ההוא היו כולם כה שקועים בהסתכלות במראה ולא בישלו ארוחת ערב, לא הציעו את המיטות ללילה והזניחו את שאר עבודות הבית.

מריאנה שמעה על רופא שיניים בעיר הגדולה, היודע להתקין שן במקום השן החסרה, אבל עסק זה יקר מאוד. הבנות ניסו לנחם זו את זו שהן יפות למדי, אבל כבר לא היו עליזות כקודם לכן. דבקה בהן הגנדרנות של בנות העיר. בעלת האף הרחב ניסתה לצבוט אותו באצבעות כדי להצר אותו. בעלת הסנטר הארוך יותר מדי הייתה דוחפת אותו באגרוף כדי שיתקצר, ובעלת הנמשים קיוותה שיש בעיר משחה המסלקת נמשים. אבל מניין יבוא הכסף לנסיעה העירה? ומניין יבוא הכסף לקניית המשחה? לראשונה הרגישו בני משפחת סקיבה עד מעמקי הנפש בעוניים הרב וקינאו בעשירים.

אולם בני האדם שבבית לא היו היחידים שהופרע שלום נפשם.

המראה הדאיגה גם את הכלב ואת החתול. הבקתה הייתה נמוכה והמראה נתלתה מעל לספסל. כשקפץ החתול לראשונה על הספסל וראה את דמותו במראה, התבלבל נורא. מעולם לא ראה יצור כזה. סָמְרוּ הזיפים של קוט, התחיל ליילל מול בְּבוּאָתוֹ בְּמֶרְאָה והרים כף, אבל היצור האחר יילל גם הוא והרים כף. ומיד קפץ הכלב על הספסל, וכשראה את הכלב האחר, אָחֲזוּ אותו תדהמה וזעם פְּרָאִי. הוא נבח על הכלב במראה, חשף שיניים, אבל הכלב האחר נבח גם הוא וחשף שיניים. כה גדולה הייתה מצוקתם של בורק וקוט, שלראשונה בחיים הסתערו זה על זה. בורק נשך את קוט בצווארו, וקוט ירק עליו ושרט את אפו. שניהם התחילו שותתים דם, ומֶרְאָה הזם הטריף את דעתם. בני הבית הפרידו ביניהם בקושי. ומאחר שהכלב חזק מהחתול, נגזר דינו להיקשר בחוץ, והוא יִיָּב יום ולילה. מרוב צער חדלו לאכול שניהם, גם הכלב וגם החתול.

כשראה יאן סקיבה את המהומה והפילוג שיצרה המראה בבית, החליט כי למשפחתו אין כל צורך במראה. "מדוע אתם מסתכלים בעצמכם," אמר, "כשאתם יכולים להתפעל מהשמים, מהירח, מהכוכבים וגם מהאדמה, מכל היערות, השדות, הנהרות והצמחים?" הוא הסיר את המראה מהקיר והביא אותה למחסן.

כשבא הרוכל לקבל את התשלום החודשי של החוב, החזיר לו יאן סקיבה את המראה וקנה במקומה מטפחות ונעלי בית לנשים. כשנעלמה המראה שָׁבוּ בורק וקוט להיות מה שהיו. שוב חשב בורק שהוא חתול, וקוט היה בטוח כי כלב הוא.

שמע ראש הכפר מה שאירע בבית יאן סקיבה ואמר: "מראה מְשֻׁקֶּפֶת רק את עורו של הגוף. דמותו האמתית של אדם מְתַגְלָה ברצונו לעזור לעצמו ולמשפחתו, ובמידת האפשר ברצונו לעזור לכל האנשים שהוא בא במגע עמם. סוג זה של מראה מגלה את נשמתו של האדם."